

US25044323

Potvrzení o doručení dokumentu

Organizace: Ústavní soud

Základní údaje

Číslo podání: US CKDP 0010666/25

Věc: Dopis na ÚS s vyjádřením vlády

Doručeno: 14. 7. 2025 14:55:12

ID zprávy: DZ-231343

Email/DS: trfaa33

Odesílatel Úřad vlády České republiky

K Rukám: JUDr. Dity Řepkové, Ph.D.

Do vlastních rukou: Ne

Spisová značka:

SP. Zn. Odesílatele: SPIS-2025-4666

ÚSTAVNÍ SOUD

Joštova 8, 660 83 Brno

Došlo dne: 14-07-2025 2

1111krát Přílohy: 9

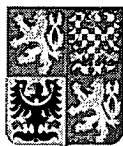
Vyřizuje:

PLUS 13/31

Přednazi

Seznam validací

Výsledek	Soubor	Subjekt certifikátu	Vystavitel
Příloha je validní	5-27206-2025-UVCR-SPIS-2025-4666-Dopis-na-ÚS-VSTUPUJE-VYJÁDŘENÍ-FINAL.pdf		
Podpis je platný	5-27206-2025-UVCR-SPIS-2025-4666-Dopis-na-ÚS-VSTUPUJE-VYJÁDŘENÍ-FINAL.pdf	T=Ministryně spravedlnosti, SERIALNUMBER=P321167, G=Eva, SN=Decroix, CN="Eva Decroix, Ph.D., MBA, MPA", OU=02797, O=Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti, OID.2.5.4.97=NTRCZ-00025429, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ
Příloha je validní	5a-27206-2025-UVCR-SPIS-2025-4666-VYJÁDŘENÍ-FINAL-příloha-č.-1.docx		
Podpis je platný	PrijataDZ.zfo	SERIALNUMBER=S906210, CN=Informační systém datových schránek – produkční prostředí, OU=Digitální a informační agentura, O=Digitální a informační agentura, OID.2.5.4.97=NTRCZ-17651921, C=CZ	CN=PostSignum Qualified CA 4, O="Česká pošta, s.p.", OID.2.5.4.97=NTRCZ-47114983, C=CZ

Eva DECROIX
ministřyně spravedlnosti
a předsedkyně Legislativní rady vlády

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne: 14-07-2025	2
____ krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

V Praze 14. července 2025
Sp. zn. SPIS-2025-4666
Čj. 27206-2025-UVCR

Vážená paní doktorko,

dovoluji si Vás informovat, že vláda na své schůzi konané dne 9. července 2025 projednala materiál „*Návrh na vstup vlády do řízení vedeného před Ústavním soudem pod sp. zn. Pl. ÚS 13/25 o návrhu Nejvyššího soudu na zrušení části ustanovení § 2 zákona č. 569/2020 Sb., o distribuci léčivých přípravků obsahujících očkovací látku pro očkování proti onemocnění COVID-19, o náhradě újmy způsobené očkováním osobám těmito léčivými přípravky a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, a části ustanovení § 2 odstavce 1 zákona č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním*“ a přijala k němu usnesení č. 514, kterým:

- o schválila vstup vlády do řízení sp. zn. Pl. ÚS 13/25;
- o navrhla, aby Ústavní soud předmětný derogační návrh odmítl, případně zamítl;
- o zmocnila mě, abych ve spolupráci s místopředsedou vlády a ministrem zdravotnictví vypracovala podrobné vyjádření vlády k návrhu – toto **vyjádření přikládám v příloze**;
- o zmocnila místopředsedu vlády a ministra zdravotnictví k zastupování vlády v řízení sp. zn. Pl. ÚS 13/25.

S úctou

Příloha

Ústavní soud
Joštova 8
660 83 Brno
k rukám
JUDr. Dity Řepkové, Ph.D.
ve věci sp. zn. Pl. ÚS 13/25

Předchází

Eva Decroix, Ph.D., MBA, MPA

Ministerstvo spravedlnosti ČR
Elektronický podpis: 14.07.2025 14:28:31

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne: 14-07-2025	2
____ krát Přílohy: _____	
Vyřizuje: _____	

Sp. zn. SPIS-2025-4666

K čj. 27206-2025-UVCR

FL 13/
2T

Vyjádření vlády

k návrhu Nejvyššího soudu na zrušení části ustanovení § 2 zákona č. 569/2020 Sb., o distribuci léčivých přípravků obsahujících očkovací látku pro očkování proti onemocnění COVID-19, o náhradě újmy způsobené očkováním osobám těmito léčivými přípravky a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, a části ustanovení § 2 odstavce 1 zákona č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním

I.

Předmět řízení

Nejvyšší soud (dále jen „navrhovatel“) podle čl. 95 odst. 2 Ústavy předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení části ustanovení § 2 zákona č. 569/2020 Sb., o distribuci léčivých přípravků obsahujících očkovací látku pro očkování proti onemocnění COVID-19, o náhradě újmy způsobené očkováním osobám těmito léčivými přípravky a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, a části ustanovení § 2 odstavce 1 zákona č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním (dále jen „návrh“). Návrh je Ústavním soudem projednáván pod sp. zn. Pl. ÚS 13/25.

V podkladovém řízení uplatňuje žalobce nárok na náhradu újmy na zdraví, o které tvrdí, že mu vyvstala v příčinné souvislosti s aplikací očkovací látky proti onemocnění COVID-19. Žalobce požaduje náhradu za vytrpěnou bolest ve výši 250 000 Kč, za ztížení společenského uplatnění ve výši 7 545 380 Kč a za ztrátu na výděлку ve výši 67 054 Kč.

Žalobce nejprve požádal o poskytnutí náhrady újmy Ministerstvo zdravotnictví. Ministerstvo zdravotnictví jeho žádosti nevyhovělo. Následně Obvodní soud pro Prahu 2 zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zaplacení 7 862 454 Kč. Městský soud v Praze rozsudkem k odvolání žalobce rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Dovolací soud (navrhovatel) dospěl k závěru, že o dovolání nelze prozatím rozhodnout, neboť příslušná právní úprava je podle jeho názoru v takovém rozporu

s ústavním pořádkem České republiky, že jej nelze překlenout právním výkladem. Navrhovatel má za to, že z dikce Úmluvy o lidských právech a biomedicině (č. 96/2001 Sb. m. s.) i z judikatury Ústavního soudu (nálezy sp. zn. Pl. ÚS 19/14 a sp. zn. I. ÚS 3449/19) vyplývá, že náhrada za poškození zdraví způsobené očkováním má být spravedlivá, což v napadených ustanoveních použitá restriktivní formulace nesplňuje.

Navrhovatel proto dospěl k závěru, že omezení nároku požadavkem zvláštní závažnosti ublížení na zdraví je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, přičemž tento nedostatek nelze napravit výkladem předmětného pojmu, neboť by byl narušen princip nerozpornosti právního řádu.

Navrhovatel je toho názoru, že jediné jím navrhovaná derogace umožní (nepřijme-li zákonodárce jiný, avšak ústavně konformní definiční znak), aby obecné soudy mohly vyložit zákon ústavně konformním způsobem, který za očkováním způsobené nepřiměřené poškození zdraví zajistí poskytnutí spravedlivé náhrady.

Vláda na své schůzi konané dne 9. července 2025 přijala usnesení č. 514, kterým rozhodla, že vstoupí do řízení sp. zn. Pl. ÚS 13/25 jako vedlejší účastník, a zároveň navrhla, aby Ústavní soud derogační návrh Nejvyššího soudu odmítl, případně zamítl.

Vláda s ohledem na komplexitu úpravy odpovědnosti za škodu způsobenou aplikací léčivého přípravku, jakož i argumentaci navrhovatele, kterou má za nepřiléhavou, považuje za nezbytné, aby předestřela Ústavnímu soudu níže uvedené právně relevantní argumenty a poznatky:

II.

II.1. Očkovací látka jako léčivý přípravek

Očkovací látka pro aktivní imunizaci k prevenci onemocnění COVID-19 způsobeného virem SARS-CoV-2 je léčivým přípravkem (viz www.sukl.cz, www.ema.europa.eu) ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů.

Podání očkovací látky proti nemoci COVID-19 je zároveň zdravotní službou poskytovanou pouze se svobodným a informovaným souhlasem pacienta ve smyslu § 28 odst. 1 a § 34 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů. **Jedná se tak o situaci obdobnou**

s podáním jakékoliv jiné očkovací látky v případě nepovinného očkování, resp. s podáním jakéhokoliv jiného léčivého přípravku.

Poskytovatel zdravotních služeb je také před provedením očkování povinen zajistit, aby byl pacient srozumitelným způsobem v dostatečném rozsahu informován o svém zdravotním stavu a o navrženém individuálním léčebném postupu a všech jeho změnách, a umožnit pacientovi nebo osobě určené pacientem klást doplňující otázky vztahující se k jeho zdravotnímu stavu a navrhovaným zdravotním službám, které musí být srozumitelně zodpovězeny (viz § 31 odst. 1 zákona o zdravotních službách).

Tyto informace obsahují zejména údaje o příčině a původu nemoci, jsou-li známy, jejím stadiu a předpokládaném vývoji, účelu, povaze, předpokládaném přínosu, možných důsledcích a rizicích navrhovaných zdravotních služeb, včetně jednotlivých zdravotních výkonů, jiných možnostech poskytnutí zdravotních služeb, jejich vhodnosti, přínosech a rizicích pro pacienta, další potřebné léčbě a omezeních a doporučeních ve způsobu života s ohledem na zdravotní stav (viz § 31 odst. 2 zákona o zdravotních službách).

Očkování proti nemoci COVID-19 patřilo po velmi krátkou dobu necelých dvou měsíců, a to konkrétně od 11. prosince 2021 do 1. února 2022, avšak toliko pro omezený okruh osob, mezi tzv. „povinná“ očkování ve smyslu § 46 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, resp. vyhlášky č. 466/2021 Sb. **Vláda zdůrazňuje, že předtím ani poté očkování proti COVID-19 nepatřilo a nepatří mezi povinná očkování.**

Uvedené je stěžejní pro posouzení věci projednávané navrhovatelem, neboť ze spisu je zjevné, že žalobce/dovolatel měl sice být očkovan dne 14. ledna 2022 třetí dávkou očkovací látky Comirnaty, **avšak nejednalo se o osobu, které by byla uložena povinnost podstoupit očkování proti COVID-19** ve smyslu vyhlášky č. 466/2021 Sb.

II.2. Odpovědnost za újmu způsobenou podáním léčivého přípravku

De lege lata vznikne pacientovi nárok na odčinění újmy na zdraví vzniklé v souvislosti s podáním léčivého přípravku v několika případech. V tomto ohledu si vláda dovoluje poukázat na skutečnost, že v návrhu Nejvyššího soudu je zmiňována toliko možnost požadovat náhradu újmy pouze vůči poskytovateli zdravotních služeb, a to podle § 2936 občanského zákoníku. O ostatních možnostech náhrady újmy ve prospěch poškozeného není

v návrhu Nejvyššího soudu zmínky. Vláda proto zdůrazňuje, že je možno žádat náhradu újmy způsobené podáním léčivého přípravku, tedy i očkovací látky z vícero právních základů. Konkrétně se jedná o následující:

1) Odpovědnost držitele rozhodnutí o registraci léčivého přípravku - § 33 odst. 7 zákona č. 378/2007 Sb.

Podle § 33 odst. 7 zákona o léčivech, ve znění pozdějších předpisů, držitel rozhodnutí o registraci odpovídá za škodu způsobenou v důsledku účinků léčivého přípravku neuvedených v souhrnu údajů o přípravku, přičemž této odpovědnosti se nemůže zprostit. Je-li škoda způsobena v důsledku účinků léčivého přípravku, které jsou uvedeny v souhrnu údajů o přípravku, odpovídá držitel rozhodnutí o registraci jen tehdy, prokáže-li se, že vznik takové škody zavinil.

V rámci registrace léčivého přípravku příslušný úřad (EMA¹, SÚKL²) schvaluje také souhrn údajů o přípravku. V něm jsou uvedeny známé vedlejší účinky léčivého přípravku. Výskyt těchto účinků se považuje za přijatelné riziko pro pacienta a pokud tyto účinky u pacientů v důsledku podání léčivého přípravku nastanou, nenese držitel rozhodnutí o registraci odpovědnost za takovou újmu na zdraví, ledaže by se prokázalo, že tuto újmu zavinil.

2) Odpovědnost poskytovatele zdravotních služeb

Další případy odpovědnosti za vzniklou újmu lze dovodit z občanského zákoníku:

- a) Jde zejména o porušení smluvní povinnosti podle § 2913 občanského zákoníku, neboť podání léčivého přípravku je typicky výkonem na základě smlouvy o péči o zdraví podle § 2636 a násl. občanského zákoníku. Půjde např. o případy, kdy by poskytovatel zdravotních služeb nepostupoval podle smlouvy s péčí řádného odborníka, resp. v souladu s pravidly svého oboru (viz § 2643 občanského zákoníku). Typickým příkladem by bylo podání léčivého přípravku v rozporu se souhrnem údajů o přípravku např. nezohlednění kontraindikací, nezohlednění předchozí nežádoucí či jiné alergické reakce).
- b) Dále by mohlo jít o případ škody způsobené vadou věci podle § 2936 občanského zákoníku. Například by léčivý přípravek mohl být vadný, protože by expiroval nebo byl

¹ The European Medicines Agency.

² Státní ústav pro kontrolu léčiv.

nevhodně skladován, nebyly dodrženy teplotní podmínky jeho uložení, daná šarže by byla stažena z oběhu apod.

3) Možnost požadovat kompenzaci újmy po státu

Nad tento rámec garantující dlouhodobě pacientovi náhradu újmy na zdraví v důsledku zásahu zdravotního výkonu v případech, kdy byl daný zdravotní výkon proveden pacientovi s jeho svobodným a informovaným souhlasem osobou ze strany příímého škůdce (poskytovatele zdravotních služeb), či osoby jinak odpovědné za stav a kvalitu léčivého přípravku (držitel registrace), jsou součástí právního řádu ještě dva relevantní zákony upravující náhradu případné újmy:

Prvním je zákon č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním, který byl přijat mj. v reakci na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 19/14 ze dne 27. ledna 2015 a jeho závěry: „*Ústavní soud považuje za žádoucí vyslovit k předmětu svého přezkumu též obiter dictum. Jeho pozitivní závěry o splnění postulátu výhrady zákona a o nezbytnosti zákonné úpravy povinného očkování vyčerpaly rámec přezkumu a neoprávnily soud k posouzení námitky stěžovatelů (formulované v podstatě de lege ferenda) o absenci právní úpravy odpovědnosti státu za škodu způsobenou jednotlivci tímto očkováním. Stanoví-li však stát sankci pro případ odepření povinnosti strpět vakcinaci, musí se zamýšlet i nad situací, při níž eventuálně způsobí výkonem práva očkované osobě újmu na zdraví. Prostor k odškodnění takové osoby otevírá již Úmluva o biomedicině, která je součástí ústavního pořádku a v čl. 24 hovoří o „spravedlivé náhradě“ za „nepřiměřené poškození“ zdraví způsobené zákrokem stanoveným zákonem. Součástí úvah o předmětném odškodnění může být též právní úprava náhrady majetkové a nemajetkové újmy v občanském zákoníku. Nelze však přehlédnout, že při realizaci povinného očkování jde o lékařský výkon preventivní povahy, činěný v zájmu ochrany veřejného zdraví, aprobovaný zákonem a mající mimořádně široký osobní rozsah a dopad. Tyto okolnosti ztěžují právní postavení osoby, jež může být v důsledku očkování poškozena na zdraví, a je tedy namístě, aby legislativa odpovědně zvážila doplnění právní regulace institutu povinného očkování proti infekčním nemocem o úpravu odpovědnosti státu za výše naznačené následky.“.*

Z tohoto závěru je zjevné, že Ústavní soudu nepovažoval za nezbytné k naplnění závazku vyplývajícího z čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině, aby stát poskytoval náhradu újmy vzniklé v důsledku podání jakéhokoli léčivého přípravku, která by nebyla poskytnuta podle občanského zákoníku, ale měl za to, že k tomu měl stát přistoupit pouze v případě povinného očkování.

Zákon č. 116/2020 Sb. se však na projednávaný případ přímo neaplikuje, protože očkování proti COVID-19 bylo povinným očkováním pouze po velmi krátkou dobu, a to od 11. 12. 2021 do 1. 2. 2022 **a pouze pro kategorii osob, do které žalobce nespadal** (viz vyhláška č. 466/2021 Sb. a vyhláška č. 21/2022 Sb.)³.

Druhým pak je zákon č. 569/2020 Sb., o distribuci léčivých přípravků obsahujících očkovací látku pro očkování proti onemocnění COVID-19, o náhradě újmy způsobené očkováním osobám těmito léčivými přípravky a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Stát se přijetím tohoto zákona rozhodl poskytnout očkováním, kterým by vznikla újma na zdraví v důsledku tohoto specifického typu očkování, jisté „beneficium“, a to za stanovených podmínek, tedy **„došlo-li následkem tohoto očkování k zvlášť závažnému ublížení na zdraví očkovaného“**.

Ono beneficium spočívá v tom, že stát, ač poškozený může požadovat náhradu újmy podle obecné právní úpravy (viz výše), ať již po poskytovateli zdravotních služeb aplikujícím léčivý přípravek, nebo po držiteli registrace, ke své tíži poskytuje další možnost kompenzace určitého stupně následků aplikace zvláštní kategorie léčivých přípravků – očkovacích látek proti COVID-19, a to za shora uvedených specifických podmínek.

III.

III.1. Tvrzený rozpor s ústavním pořádkem České republiky

Vláda v první řadě konstatuje, že z obsahu návrhu Nejvyššího soudu není zcela zjevné, z jakého důvodu považuje napadená ustanovení rozporná s ústavním pořádkem. Bod 19. návrhu *“Dovolací soud nemůže přistoupit k aktivistickému výkladu zákona, kterým by nahrazoval pravomoc legislativních orgánů státu a narušoval tím principy dělby moci, proto mu nezbyvá než podle § 95 odst. 2 Ústavy České republiky předložit věc Ústavnímu soudu a navrhnout zrušení části textu dvou inkriminovaných zákonných ustanovení tak, aby byl vytvořen prostor pro smysluplný soudní výklad. Budou-li odstraněny formulace „zvlášť závažné“ v § 2 odst. 1 zákona o očkování a v § 2 LexCovid, nic nebude bránit soudu (pokud zákonodárce nepřistoupí k jinému, ústavní pořádek nenarušujícímu vymezení), aby v každé konkrétní věci posoudil nepřiměřenost následku očkování na zdraví očkovaného a stanovil pak spravedlivou náhradu podle upravené dikce § 2 odst. 1 LexCovid za obdobného použití*

³ Žalobce/dovolatel ostatně ani netvrdil, že by spadal do kategorie osob, jimž byla uložena povinnost podrobit se očkování proti COVID-19 ve smyslu § 46 zákona č. 258/2000 Sb.

zákona o očkování v upraveném znění § 2...Úprava § 2 odst. 1 Lex Covid však musí zahrnovat i odstranění nesprávné větné vazby a právně i logicky pochybné spojitosti vyjmenovaných tří dílčích nároků („vytrpění bolesti, ztrátě na výdělku nebo ztížení společenského uplatnění“), aby se tak dostaly oba předpisy do souladu při zachování odkazu zvláštního zákona (LexCovid) na obecný zákon o očkování, a to ohledně rozsahu náhrady. Jedině taková úprava podle názoru Nejvyššího soudu umožní (nepřijme-li zákonodárce jiný, avšak ústavně konformní definiční znak), aby obecné soudy mohly vyložit zákon ve smyslu požadavku Úmluvy a citovaného plenárního nálezu Ústavního soudu způsobem, který za očkováním způsobené nepřiměřené poškození zdraví zajistí poskytnutí spravedlivé náhrady.“, který se jeví být klíčovým popisem tvrzeného rozporu dotčených ustanovení zákona s ústavním pořádkem, naopak navozuje dojem, že navrhovatel, ač se sám brání „aktivistickému výkladu zákona“, k takovému postupu nabádá Ústavní soud.

Vláda v první řadě podotýká, že za podstatné považuje, že výslovně vyjádřeným cílem zákonodárce bylo v případě nepovinného očkování proti onemocnění COVID-19 odškodňovat případnou újmu na zdraví „obdobně“ jako u povinného očkování. Pokud by zákonodárce chtěl odškodňovat i mírnější újmy než zvláště závažné ublížení na zdraví očkovaného, vyjádřil by takový úmysl výslovně, jak v samotném zákoně, tak v důvodové zprávě k němu, což však neučinil.

Stejně tak vláda nevidí důvod, proč by v případě zákona č. 569/2020 Sb. mělo být „zvláště závažné ublížení na zdraví“ definováno jiným způsobem, než jak vyplývá z dosavadní judikatury navrhovatele (Nejvyššího soudu), konkrétně z rozsudku ze dne 27. 6. 2019, sp. zn. 25 Cdo 4210/2018, ve kterém Nejvyšší soud kromě jiného vyjádřil názor, že „*Při vymezení pojmu „zvláště závažné ublížení na zdraví“ je nutno vycházet zejména ze závažnosti následků primární oběti. Půjde zpravidla o ta nejtěžší zdravotní poškození, zejména o komatické stavy, závažná poškození mozku či o ochrnutí výrazného rozsahu, tj. o následky srovnatelné s usmrcením osoby blízké, kdy duševní útrapy sekundárních obětí dosahují určité vyšší intenzity. Jedná se o duševní útrapy (smutek, pocity zoufalství a beznaděje, strach) spojené s vědomím, že tato osoba byla trvale vyřazena z většiny sfér společenského uplatnění a změnila se v osobu trpící výjimečně nepříznivým zdravotním stavem. Nesmrtelná újma musí být svou závažností srovnatelná s usmrcením blízké osoby. Kromě případů s nejzávažnějšími následky může jít i o případy velmi těžkých zranění, která budou primární obětí po delší dobu ohrožovat na životě nebo po delší dobu zatěžovat výrazně nepříznivým zdravotním stavem.* Je sice pravdou, že uvedený výklad se týkal ustanovení § 2959 občanského zákoníku týkajícího se odškodnění sekundárních obětí, nicméně podle názoru vlády intenzitu ublížení na zdraví je třeba chápat vždy stejně jak u primárních, tak u sekundárních obětí.

S ohledem na výše uvedené vláda připomíná, že Ústavní soud v řízení o zrušení zákonů nebo jiných právních předpisů vychází z principu priority ústavně konformní interpretace před derogací. Podle ustálené judikatury Ústavního soudu spočívá na obecném soudu, který navrhuje zrušení zákona (resp. jeho ustanovení), povinnost napadené ustanovení, jež má být v řízení před ním aplikováno, vyložit, a to interpretací primárně ústavně konformní. Ústavní soud v řadě svých rozhodnutí dovodil, že není dán důvod ke zrušení takového ustanovení, je-li možný (případně mezi jinými) i výklad, jenž tomuto požadavku (tj. ústavně konformnímu výkladu) vyhovuje.⁴ Vláda má za to, že právě tato situace nastala v nyní posuzovaném případě.

Vláda zdůrazňuje, že navrhovatelem napadená právní úprava, resp. samotný pojem „zvlášť závažné ublížení na zdraví“, již byla v minulosti ústavně konformním způsobem vyložena, a to jak soudem Ústavním soudem, tak i Nejvyšším soudem (viz výše). Za této situace pak vláda považuje za zjevné, že konkrétní aplikace uvedených judikatorních závěrů je úkolem obecných soudů – v projednávané věci navrhovatele, a nikoliv soudu Ústavního. Ostatně již ve stanovisku pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 1/96 dospěl Ústavní soud k závěru, že *„[v]ázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. V případě konfliktu mezi doslovným zněním zákona a jeho smyslem a účelem je důležité stanovit podmínky priority výkladu e ratione legis před výkladem jazykovým, podmínky, jež by měly představovat bariéru možné libovůle při aplikaci práva“*. Dále Ústavní soud konstatoval, že i při *„[r]ozporu doslovného znění daného ustanovení s jeho smyslem a účelem, o jejichž jednoznačnosti a výlučnosti není jakákoli pochybnost, lze upřednostnit výklad e ratione legis před výkladem jazykovým“*. V citovaném nálezu Ústavní soud dále konstatoval, že v takovém případě je nutno se vyvarovat libovůle a příslušné rozhodnutí se musí zakládat na rozumné argumentaci.

Vláda v návaznosti na výše uvedené též konstatuje, že nezpochybňuje význam jazykové metody výkladu práva, poukazuje však na kontury jejího možného vyloučení v odůvodněných případech. Takovým výjimečně nutným upřednostněním výkladu podle účelu normy je tzv. teleologická redukce; v případě množství výkladových alternativ je vyloučena ta, která vede z pohledu smyslu a účelu právní normy k nepřijatelným důsledkům (srovnej též např. nález sp. zn. Pl. ÚS 41/02). Z výše uvedeného je v souladu s citovanými závěry

⁴ Srov. např. nález sp. zn. Pl. ÚS 48/95, nález sp. zn. Pl. ÚS 33/97, nález sp. zn. Pl. ÚS 20/05, nález sp. zn. Pl. ÚS 36/01, usnesení sp. zn. Pl. ÚS 23/08, usnesení sp. zn. Pl. ÚS 34/11, usnesení sp. zn. Pl. ÚS 30/09 a další.

judikatury patrné, že je ústavně souladné výkladové pravidlo přednosti, podle něhož lze aprobovat i výklad právní normy *contra verba legis*, tedy v rozporu s jejím textem (doslovným výkladem), jsou-li gramatický význam i účel normy nepochybné (srovnej např. nález sp. zn. Pl. ÚS 9/09 ze dne 28. 7. 2009).

V posuzované věci lze pak účel napadených ustanovení dovodit jak ze samotného textu napadených ustanovení zákona č. 569/2020 Sb. a zákona č. 116/2020 Sb., tak i z důvodových zpráv⁵. Na základě výše uvedeného lze shrnout, že z textu napadených právních předpisů je zjevný úmysl zákonodárce hradit toliko újmu spočívající ve zvlášť závažném ublížení na zdraví očkovaného.

Vláda je přesvědčena, že ústavně konformní výklad napadených ustanovení zohledňujících jejich účel, kterému musí být v posuzované věci dána přednost, je dlouhodobě k dispozici, a že v posuzovaném případě nenastaly důvody pro odchýlení se od výše citovaných judikatorních závěrů, které by si žádaly navržený derogační zásah.

S ohledem na výše uvedené považuje vláda podaný derogační návrh za nedůvodný, neboť z předloženého návrhu je zjevné, že navrhovatel své povinnosti napadené ustanovení vyložit, a to interpretací primárně ústavně konformní, nedostál. A to i přes to, že taková interpretace existuje (viz výše).

Nadto je nezbytné zdůraznit, že v rozhodovací činnosti již panuje shoda na výkladu a použití napadeného ustanovení a každý hypotetický zásah do této praxe musí být z povahy věci výjimečný a musí být vážen obzvláště pečlivě. V případě návrhu na zrušení ustanovení právního předpisu je totiž nezbytné zvažovat rovněž to, zda by i v případě, v němž se ústavnost příslušného ustanovení může jevit hraniční, takové zrušení vůbec mohlo vést

⁵ Důvodová zpráva k § 2 zákona č. 569/2020 uvádí: „Odčiní se pouze újma způsobená očkovaním, které provedl poskytovatel zdravotních služeb ve smyslu zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů. Poškozenému se nahrazuje jak újma majetková, tak nemajetková v plném rozsahu podle pravidel stanovených občanským zákoníkem (zejm. náhrada za majetkovou újmu, za vytrpěnou bolest, za ztížení společenského uplatnění, za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti, za účelně vynaložené náklady na péči o zdraví poškozeného a na péči o jeho osobu a jeho domácnost). Pokud dojde v důsledku povinného očkování k usmrcení nebo zvlášť závažnému ublížení na zdraví poškozeného, poskytne stát náhradu také osobě blízké poškozenému za duševní útrapy.“

Důvodová zpráva k § 2 zákona č. 569/2020 uvádí: „Materiál obsahuje ustanovení řešící odškodnění případné újmy způsobené očkovaním proti onemocnění COVID-19. Toto odškodnění by bylo řešeno obdobně jako odškodnění újmy způsobené povinným očkovaním podle zákona č. 116/2020, o náhradě újmy způsobené povinným očkovaním. Vzhledem k tomu, že smlouvy uzavírané s výrobcí očkovacích látek obsahují ustanovení, podle něž bude výrobce náklady na úhradu případné újmy regresně vymáhat po státu, jedná se fakticky pouze o zjednodušení postupu, jak by se mohl pojištěnec k odškodnění dostat.“

k řešení tvrzených obtíží aplikační praxe. Stejně tak je třeba mít na paměti princip právní jistoty v podobě předvídatelnosti aktů orgánů veřejné moci, který patří mezi principy demokratického právního státu podle čl. 1 odst. 1 Ústavy (srovnej např. nález sp. zn. Pl. ÚS 31/03 nebo nález sp. zn. I. ÚS 50/03). Vláda upozorňuje, že při zrušení napadených ustanovení by rozhodovací praxe patrně opět musela být sjednocena činností vrcholných soudů, potenciálně i provedením ústavně souladného výkladu.

III.2. Tvrzený rozpor s čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině

Navrhovatel (ve shodě s žalobcem/dovolatelem) má za to, že napadená ustanovení, resp. jejich části jsou v rozporu s Úmluvou na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicině), která byla publikována sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 96/2001 Sb. m. s.

Jelikož je tato úmluva primárně pramenem mezinárodního práva, ač inkorporovaným do českého právního řádu, je podle přesvědčení vlády při jejím výkladu třeba vyjít z jejího autentického znění. Podle textu Úmluvy o lidských právech a biomedicině (čl. 38) tato byla „dána v jazyce anglickém a francouzském, přičemž obě znění mají stejnou platnost“. Na uvedené vláda upozorňuje vzhledem k zjevným odchylkám textu čl. 24 v jednotlivých jazykových mutacích, což je podstatné pro posouzení tvrzeného rozporu české právní úpravy s tímto ustanovením mezinárodní smlouvy:

Česky:

„Článek 24 – Náhrada za způsobenou újmu

Osoba, která utrpěla újmu způsobenou zákrokem, má nárok na spravedlivou náhradu škody za podmínek a postupů stanovených zákonem.“

Anglicky:

„Article 24 – Compensation for undue damage

The person who has suffered undue damage resulting from an intervention is entitled to fair compensation according to the conditions and procedures prescribed by law.“

Francouzsky:

„Article 24 – Réparation d'un dommage injustifié

La personne ayant subi un dommage injustifié résultant d'une intervention a droit à une réparation équitable dans les conditions et selon les modalités prévues par la loi.“

Zatímco český překlad (neautentické znění) zakotvuje nárok na náhradu škody v případě „jakékoli“ újmy způsobené zákrokem, tak anglická verze podmiňuje tento nárok tím, že dojde k „**undue damage**“, a francouzská verze tím, že dojde k „**un dommage injustifié**“.

Pojmy „undue damage“ a „un dommage injustifié“ je třeba vykládat konzistentně vzhledem k tomu, že Úmluva byla sepsána v angličtině a francouzštině. Uvedený pojem je přirozenější ve francouzské než anglické právní terminologii. Ve francouzském civilním právu (Code civil) je tento termín často spojen s odpovědností za újmu (*responsabilité civile*), bezdůvodným obohacením (*enrichissement sans cause*) nebo porušením smlouvy (*inexécution contractuelle*). Vzhledem k tomu je třeba pohlížet na to, jaká škoda (újma) má být odčiněna, tak, že nejde o jakoukoli újmu způsobenou zdravotním výkonem (zákrokem), ale toliko o újmu, u které byly naplněny podmínky odpovědnosti určité osoby za tuto újmu. V tomto smyslu je též důležitý závěr textu čl. 24, který podmiňuje nárok na náhradu škody slovy „*za podmínek a postupů stanovených zákonem*“.

Navrhovatelem tvrzený rozpor české právní úpravy odčinění újmy na zdraví vzniklé v důsledku podání očkovací látky s čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině by proto podle přesvědčení vlády neměl být posuzován výlučně ve vztahu k ustanovení § 2 zákona č. 569/2020 Sb., ale ve vztahu k celému „systému“ ustanovení právních předpisů, jak byl shora popsán, prostřednictvím kterého je poškozený pacient oprávněn se domáhat náhrady újmy vzniklé v důsledku podání očkovací látky. Ustanovení § 2 zákona č. 569/2020 Sb. je tak jeden ze „střípků mozaiky“, nikoli jediný případ toho, jak Česká republika usiluje o naplnění cílů vyplývajících z čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině (v autentickém znění).

Vzhledem k výše uvedenému má vláda za to, že § 2 zákona č. 569/2020 Sb. poskytuje určitou „nadstandardní“ výhodu oproti jiným případům újmy vzniklé v důsledku podání **léčivého přípravku** na základě svobodného a informovaného souhlasu pacienta, pro což byl ve své mimořádné době legitimní politický důvod. Podle názoru vlády, s ohledem na doplňkovou pozici, kterou zákon č. 569/2020 Sb. zaujímá v rámci odškodňování újmy způsobené aplikací léčivého přípravku v právním řádu České republiky (viz výše), proto k ústavně právnímu rozporu nemůže vést to, že se náhrada újmy ze strany státu poskytuje jen v případě splnění restriktivních podmínek pro její přiznání. Vláda je též toho názoru, že ani absence zákona č. 569/2020 Sb., natož jeho současná podoba včetně jeho § 2, by nevedly k porušení čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině.

To ostatně potvrzuje i judikatura Ústavního soudu, který např. v nálezu I.ÚS 1594/22, bod 87, uvedl: „Tzv. *princip plného odškodnění zjednodušeně řečeno znamená, že při poskytování*

skutečné a účinné ochrany uvedeným základním právům je třeba vycházet z toho, že původce je povinen majetkovou i nemajetkovou újmu plně nahradit tomu, kdo utrpěl újmu na zdraví či životě [srov. nález sp. zn. I. ÚS 2315/15 ze dne 12. 4. 2016 (N 64/81 SbNU 99)]. Ostatně i z čl. 24 Úmluvy o biomedicíně vyplývá jasné pravidlo, že osoba, která utrpěla protiprávní újmu způsobenou zákrokem, má nárok na spravedlivou náhradu škody.“.

III.3. K charakteru Úmluvy o lidských právech a biomedicíně

Vláda nerozporuje, že Úmluva o lidských právech a biomedicíně je mezinárodní smlouvou lidskoprávního charakteru a že ji Ústavní soud jako takovou podle své judikatury považuje za součást ústavního pořádku České republiky. Vláda má nicméně za to, že z pohledu posouzení toho, zda by dotčená ustanovení zákonů měla být zrušena pro rozpor s čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, je významné to, že daný článek Úmluvy není ustanovení „self-executing“ povahy. Jak již bylo uvedeno výše, závěr textu čl. 24 Úmluvy totiž podmiňuje nárok na náhradu škody slovy „za podmínek a postupů stanovených zákonem“. Tedy případná přednostní aplikace čl. 24 Úmluvy je podmíněna jeho vnitrostátním provedením, tím, jak jednotlivé státy konkretizují podmínky a postupy náhrady škody za zákrok ve svém národním právu.

Ostatně této povahy čl. 24 Úmluvy si je vědom i Nejvyšší soud, když ve svém rozsudku sp. zn. 25 Cdo 3228/2014 ze dne 16.12.2015 mj. uvedl: „K poukazu dovolatelky na ust. § 132 o. s. ř. a na judikaturu vztahující se k tomuto ustanovení s námitkou, že se soud nevypořádal s její argumentací o aplikaci ustanovení Úmluvy o lidských právech a biomedicíně o přiměřeném odškodnění, je třeba uvést, že ust. § 132 o. s. ř. se týká hodnocení provedených důkazů soudem jakožto podkladu pro skutková zjištění, a v jí citované judikatuře se rovněž hovoří o rozhodných skutečnostech, které byly provedenými důkazy prokázány nebo vyšly za řízení najevo. Poukaz účastníka na právní předpis či normu není skutkovou okolností a v dané věci nejde o namítaný odklon od rozhodovací soudní praxe ani o nesprávné právní posouzení. **Úmluva o lidských právech a biomedicíně**, publikovaná pod č. 96/2001 Sb. m. s., **v čl. 24** (osoba, která utrpěla újmu způsobenou zákrokem, má nárok na spravedlivou náhradu škody za podmínek a postupů stanovených zákonem) **odkazuje totiž na zákonný předpis, jímž je v tomto případě občanský zákoník a předpisy jej provádějící** (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2012, sp. zn. 25 Cdo 1085/2011).“.

K obdobnému závěru dospěl i Ústavní soud ve svých usneseních:

- sp. zn. II. ÚS 2992/12 ze dne 28.03.2013, když uvedl: „Argumentuje-li stěžovatelka údajným porušením čl. 24 a 26 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, ani tato námitka

není opodstatněná. Jak správně uvedl Nejvyšší soud ČR, nárok na náhradu škody je podle těchto ustanovení vázán na zákonnou úpravu a obecné soudy dle příslušných ustanovení vnitrostátních předpisů nedospěly k závěru, že pro něj byly dány podmínky.“,

- sp. zn. III. ÚS 778/18 ze dne 19.11.2019, když uvedl: „*Namítáno je rovněž porušení práva na spravedlivou náhradu škody za podmínek a postupů stanovených v čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině. Tato Úmluva v čl. 24 vytváří prostor pro nárok na odškodnění v případě nepřiměřeného poškození zdraví způsobeného lékařským zákrokem, při kterém byla porušena v ní zaručená práva pacienta. Konkrétní podmínky odškodnění ale určuje zákon, tj. ustanovení občanského zákoníku, dle kterých obecné soudy při rozhodování o nároku na odškodnění stěžovatelky postupovaly.“,*
- sp. zn. I. ÚS 3930/19 ze dne 16.06.2020, když uvedl: „*Argumentuje-li stěžovatelka údajným porušením čl. 24 Úmluvy o lidských právech a biomedicině, ani tato námitka není opodstatněná. Jak správně uvedl Nejvyšší soud, nárok na náhradu škody je podle těchto ustanovení vázán na zákonnou úpravu a obecné soudy dle příslušných ustanovení vnitrostátních předpisů nedospěly k závěru, že pro něj byly dány podmínky.“.*

IV. Nepřípustnost návrhu na zrušení ustanovení zákona č. 116/2020 Sb.

Vláda má za to, že Nejvyšší soud není aktivně legitimován k podání návrhu na zrušení ustanovení zákona č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním, v části § 2 odstavce 1 ve slovním spojení „*zvláště závažnému*“.

Předtím, než Ústavní soud přistoupí k věcnému posouzení návrhu dle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy, musí se nejprve zabývat otázkou, zda byla naplněna podmínka stanovená v článku 95 odst. 2 Ústavy⁶, neboť dospěl-li by k závěru, že by tato podmínka naplněna nebyla, nebyl by navrhovatel k jeho podání aktivně legitimován, resp. návrh by byl podán „*někým zjevně neoprávněným*“, jak normuje ustanovení § 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu.

Navrhovatel zdůvodňuje svou aktivní legitimaci k podání návrhu pouze odkazem na čl. 95 odst. 2 Ústavy, přičemž se však nezabývá otázkou, zda je v daném případě požadovaný přezkum ústavnosti nevyhnutelně zapotřebí pro jeho rozhodnutí ve věci. Požadavek zabývat

⁶ Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, dojde-li soud k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, předloží věc Ústavnímu soudu. Tuto úpravu dále rozvádí § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu, podle kterého návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení je oprávněn podat též soud v souvislosti se svou rozhodovací činností podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

se touto otázkou přitom vyplývá z judikatury Ústavního soudu⁷, v jejímž rámci byl formulován závěr, že „[v] řízení o konkrétní kontrole ústavnosti zákona je prejudiciální otázkou posouzení, která ustanovení zákona mají být v řízení nevyhnutelně použita. Ústavní konstrukce postavení soudní moci ve smyslu čl. 95 Ústavy neumožňuje, aby soudy aktivně vystupovaly s návrhy na přezkum ústavnosti zákonů tam, kde to není nevyhnutelně třeba pro řešení věci, o které mají rozhodnout.“.

Uvedený závěr vychází již ze samotného výkladu předmětného § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu ve spojení s čl. 95 odst. 2 Ústavy, když k podání návrhu Ústavnímu soudu je oprávněn obecný soud pouze v souvislosti se svou rozhodovací činností, pokud shledá, že zákon, který má být při řešení věci použit, je v rozporu s ústavním pořádkem. Podle konstantní judikatury Ústavního soudu⁸ je třeba tato pravidla vykládat s ohledem na princip dělby moci, roli soudnictví a postavení soudní moci v soustavě státních orgánů tak, že obecný soud může daným procesním postupem požadovat po Ústavním soudu rozhodnutí jen v případě těch zákonných ustanovení, která má **nevyhnutelně použít v před ním projednávané věci. Nestačí tedy pouze hypotetická možnost použití nebo širší souvislosti, jelikož by tím byla obecným soudům *de facto* dána možnost zpochybnit jakékoli procesní ustanovení upravující řízení před soudem.**

Mimo výše uvedené, na obecném soudu, který navrhuje zrušení zákona, spočívá dále povinnost napadené ustanovení, jež má být v řízení před ním aplikováno, vyložit, a to interpretací primárně ústavně konformní⁹.

I přesto, že vládě nepřísluší posuzovat splnění podmínek aktivní legitimace navrhovatele, v případě předmětného návrhu konstatuje, že má pochybnosti o bezvýhradném naplnění všech požadavků vyplývajících z výše uvedené judikatury Ústavního soudu – zejména pak požadavku ústavně konformní interpretace právní normy obecným soudem, resp. povinnosti soudů nalézat právo¹⁰.

Při rozhodování o dovolání ve věci sp. zn. 25 Cdo 946/2024 totiž **vůbec nepřipadá do úvahy aplikace § 2 odst. 1 zákona č. 116/2020 Sb., když očkovací látka aplikovaná žalobci**

⁷ Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 34/10.

⁸ Srov. např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 57/04, sp. zn. Pl. ÚS 12/08, sp. zn. Pl. ÚS 37/10, sp. zn. Pl. ÚS 39/2000; nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 50/05, sp. zn. Pl. ÚS 33/09, sp. zn. Pl. ÚS 49/10, sp. zn. Pl. ÚS 11/10, sp. zn. Pl. ÚS 14/15 a řadu dalších; z recentní judikatury pak např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 98/20.

⁹ Srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 48/95, sp. zn. Pl. ÚS 20/05, sp. zn. Pl. ÚS 36/01 nebo usnesení Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 23/08, sp. zn. Pl. ÚS 34/11 a další.

¹⁰ Srov. např. nálezy Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 21/96, sp. zn. Pl. ÚS 19/98, sp. zn. Pl. ÚS 3/06, sp. zn. I. ÚS 50/03, či sp. zn. IV. ÚS 611/05.

v projednávané věci nebyla aplikovaná v rámci „povinného“ očkování podle § 46 zákona č. 258/2000 Sb.

Ze spisu vyplývá, že žalobce požaduje náhradu újmy na základě § 2 zákona č. 569/2020 Sb., který zní: „*Stát nahradí osobě, která se nechala očkovat léčivým přípravkem podle § 1 odst. 1, újmu způsobenou očkováním léčivým přípravkem podle § 1 odst. 1, došlo-li následkem tohoto očkování k zvlášť závažnému ublížení na zdraví očkovaného, vytrpění bolesti, ztrátě na výdělku nebo ztížení společenského uplatnění. Pro posouzení této újmy a rozsah náhrady se použije zákon č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním, obdobně.*“. Je tedy zjevné, že zákonodárce odkazuje na použití jen těch částí zákona č. 116/2020 Sb., které pojednávají o posouzení újmy a rozsahu náhrady – tedy § 4 a násl. tohoto zákona.

To, že se podle druhé věty § 2 zákona č. 569/2020 Sb. aplikuje zákon č. 116/2020 Sb. pro posouzení rozsahu náhrady, by mohlo vyvolávat mylný dojem, že se ze zákona č. 116/2020 Sb. použije i § 2, jehož nadpis zní „Rozsah náhrady újmy“. Z textu první věty § 2 zákona č. 569/2020 Sb. je však zřejmé, že tomu tak nebude, protože první věta § 2 zákona č. 569/2020 Sb. je ve vztahu speciality vůči § 2 zákona č. 116/2020 Sb., a pokud se použije první věta § 2 zákona č. 569/2020 Sb., není žádný prostor pro použití § 2 zákona č. 116/2020 Sb.

V. Závěr

S ohledem na výše uvedené vláda navrhuje, aby Ústavní soud návrh Nejvyššího soudu:

- a) na zrušení ustanovení zákona č. 569/2020 Sb., o distribuci léčivých přípravků obsahujících očkovací látku pro očkování proti onemocnění COVID-19, o náhradě újmy způsobené očkovaným osobám těmito léčivými přípravky a o změně zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, v části § 2 ve slovním spojení „*zvlášť závažnému*“ a ve slovním spojení „*vytrpění bolesti, ztrátě na výdělku nebo ztížení společenského uplatnění*“ **zamítl**,
- b) na zrušení ustanovení zákona č. 116/2020 Sb., o náhradě újmy způsobené povinným očkováním, v části § 2 odstavce 1 ve slovním spojení „*zvlášť závažnému*“ **odmítl**.